

ادامه از صفحه اول

لِزوم توجه ایرانیان به تحولات قفقاز

این میزان از دغدغه‌مندی نسبت به تمامیت ارضی ایران و گردآمدن صاحبان سلابق و نگاه‌های مختلف حول مسئله وحدت ملی، خصوصا در این دوران پرتلاطم، بسی ارزشمند و ستودنی است، اما آیا این شور و حمیت ملی، مانند موارد مشابه در تاریخ معاصر ایران، قرار است صرفا تب تندى باشد که عن‌قریب به سردی گراید و منتج به خردورزی و تاملات جدی نشود؟ به نظر می‌رسد فعوای بخش عمده مطالب منتشرشده در ساعات گذشته آکنده از کلی‌گویی، هیجان‌زدگی و عدم تدقیق در ابعاد مختلف موضوع –و حتی با کمال تأسف در مواردی همراه با گزاره‌های مغلوط– بوده است. صد سال پیش، سیدضیاءالدین طباطبایی، سرپرست هیئت اعزامی دولت ایران به جمهوری‌های تازه استقلال‌یافته قفقاز، از رواج فرآیندینه عقاید تُرک‌گرایانه و هسواداری از ترکیه عثمانی نزد محافل سیاسی و فکری جمهوری نوپای آذربایجان اظهار شگفتی و نگرانی می‌کرد و آن را حاصل فرآیندی ۲۰ساله می‌دانست. پس از گذشت یک سده، ما در همان نقطه ایستاده‌ایم

و مجدانه در پی فهم این فرآیند برنیماده‌یم؛ در این صد سال، مساعی‌ها کردیم و هزینه‌ها محتمل شدیم اما به نتیجه مطلوب نرسیدیم؛ عاقبت به ردیه‌نویسی و بیانیه‌نویسی دلخوش شدیم و هرازگاه به مناسبتی برای سرزمین‌های ازگنفرخته مرتبه خواندیم و از پیوندهای شمال و جنوب ارس گفتیم. گویا در بر همان پاشنه می‌چرخد. رئیس‌جمهور ترکیه در سخنرانی خود در میدان آزادلیق باکو، ارواح نوری‌پاشا، فرمانده نیروهای اعزامی عثمانی به جبهه قفقاز در ۱۹۱۸ و انوری‌پاشا، وزیر جنگ وقت عثمانی را شاهدهی بر این مراسم دانست. بخشی از سرمستی امروز رئیس‌جمهور ترکیه، فارغ از مصادلات بین‌المللی و منطقه‌ای و توافقی‌های پشت پرده، وامدار بذری است که صد سال پیش از سوی حاکمان ترکیه عثمانی در خاک جمهوری آذربایجان کاشته شد. برخلاف توسل متعلاانه ما به تاریخ به مثابه یک گریزگاه، حاکمان ترکیه همواره تاریخ را به شکلی فعالانه در عرصه سیاست خارجی به کار برده‌اند. شعرخوانی اردوغان درباره ارس، آن هم با عباراتی تقطیع‌شده از یک ترانه فولکلور، خالی از کج‌سلیقگی نبوده است. بی‌گمان او از اهمیت نمادین رود ارس در «ابیات حسرت» یا رویکرد بختیار وهاب‌زاده، شاعر مشهور جمهوری آذربایجان که نام او در مراسم به میان آمد، نسبت به ایران بی‌اطلاع نیست؛ اما همان اندازه که برخی تلاش‌های آغازشده در داخل برای توجیه شعرخوانی اردوغان و تخطئه واکنش وزارت خارجه کشورمان بی‌پایه است، هتاکي و نفرت‌پرآکنی نسبت به همسایه غربی‌مان شایسته نیست. ایران و ترکیه دو موجودیت تاریخی متمایز در بین کشورهای غرب آسیا، قفقاز و آسیای مرکزی هستند که از سده شانزدهم میلادی در فرآیند گذار از امپراتوری‌های پیشامدرن به دولت‌مملت‌های مدرن قرار گرفتند و سرشتشان با کشورهای شکل‌گرفته در قالب نظام‌های استعماری یکسر متفاوت است. بررسی تاریخ چندصدساله روابط ایران و ترکیه، به عنوان دو قدرت اصیل و ریشه‌دار منطقه، نشان می‌دهد که تداوم تنش و بحران در مناسبات دو کشور، فرساینده، هزینه‌زا و متضمن پیامدهای ویرانگر و بلندمدت است. ایران و ترکیه ناگزیر از همکاری با یکدیگرند و از همین رو سایه تنش بر روابط دو کشور نباید ماندگار بماند و قطعا نیز نخواهد ماند. احتمالا آنچه در بین تمامی این هیاهوها و خط‌ونشان‌کشیدن‌ها مغفول خواهد ماند، ژرف‌اندیشی ما در صورت‌بندی جدید جنوب قفقاز و بالاخص پیامدهای مخاطره‌آمیز آن است؛ مخاطراتی فراتر از حضور جنگجویان مزدور یا ازگرفتن حق ترانزیت.

تأثیر متضاد کرونا ی یک‌ساله ۲ بر اقتصاد برتر

در سال گذشته نیز پس از خروج آمریکا از پیمان ترانس‌پاسیفیک، چین توافق جامع همکاری منطقه‌ای اقتصادی را جایگزین آن کرد؛ یعنی بازار بزرگ چین را به همیان خود در نشست ملت‌های آسیایی جنوب شرق از اندونزی، سنگاپور و ویتنام گرفته تا متحدان ایالات متحده همچون ژاپن، کره‌جنوبی، استرالیا و زلاندیو پیشنهاد داد که در بلندمدت بهترین جایگاه برای سلطه اقتصادی و تجاری چین در منطقه خواهد بود. در سال میلادی جاری که بیشترین تأثیر کرونا بر اقتصاد جهان بوده اقتصاد چین شاهد سه درصد رشد مثبت اقتصادی است؛ این درحالی است که اقتصاد هر دو سوی آلتانتیک شاهد حداقل پنج درصد رشد منفی اقتصادی هستند و این به‌معنای هشت درصد تفاوت در قدر مطلق تفاوت رشد اقتصادی چین و دنیای غرب است.

هرچند ظهور کرونا در ووهان در سال ۲۰۲۰ با تل‌خ‌ترین شکل ممکن برای چین آغاز شد، اما معدل دستاوردهای آن پس از یک سال در مقایسه با برآوردهای اولیه با کامی شیرین برای آنها به پایان رسید. شاید درک این شیرینی را باید در مضمون دو ضرب‌المثل چینی یافت که می‌گوید: میزان موفقیت شما را ضعف رقبا تعیین می‌کند و آنچه میزان شیرینی واقعی را تعیین می‌کند مقایسه با تلخی قبل از آن است!

شرق؛ رئیس‌جمهور روز گذشته بعد از ماه‌ها نشست خبری برگزار کرد. البته کرونا و رعایت پروتکل‌های بهداشتی باعث شد برخلاف جلسات قبلی تعداد کمی از خبرنگاران دعوت شوند و همه آنان این شانس را پیدا کنند که سؤالات خود را از روحانی بپرسند. حسن روحانی در ابتدای این نشست، گریزی به انتقاداتی که به دولت می‌شود زد و عنوان کرد: «وقت این کار را نداریم که به حاشیه‌ها بپردازیم، اما جواب‌ندادن ما به آنها به معنای پاسخ‌نداشتن ما به این موارد نیست. ما تا روز آخر دولت به دنبال خدمت‌رسانی به مردم هستیم و فرصتی برای پاسخ‌گویی به این موارد نداریم». او ادامه داد: «توافق برجام ایراداتی هم داشت، به هر حال بی نقص فقط خداست. برخی می‌خواستند برجام را نابود کنند تا نباشد و همان‌طور که گفتم این برجام که دست‌وپایش را شکسته بودند با دست‌وپای شکسته جلوی ترامپ ایستاد و سه بار او را در مجامع بین‌المللی شکست داد. پایان تحریم به معنای این است که مردم به یکی از حقوق خود دست یافتند و پایان ترامپ به معنای پایان جنگ اقتصادی و تروریسم اقتصادی است. دولت نخواهد گذاشت که کسانی پایان تحریم را به تأخیر بیندازند. ما این اجازه را به آنان نخواهیم داد. تحریم باید پایان پذیرد و این حق مردم ماست. آمریکا باید به برجام بازگردد و ما هم گفته‌ایم که هرگاه این اتفاق بیفتد ما هم حاضریم به همه تعهدات خود بازگردیم».

فرصت باشد همین ساعت تحریم‌ها را از دوش مردم برمی‌داریم

روحانی در ادامه در پاسخ به این پرسش که اینکه گفتید اجازه نخواهید داد هیچ‌کس مانعی در برداشته‌شدن تحریم‌ها ایجاد کند، پیامی برای مجلس است؟ گفت: «دولت همه تلاش خود را انجام می‌دهد که در اولین فرصت ممکن تحریم غلط و ظالمانه را از دوش مردم بردارد؛ این یکی از وظایف دولت است و اگر ممکن باشد همین ساعت این کار را انجام می‌دهد. آنچه مجلس تصویب کرده، اقدام راهبردی برای رفع تحریم است و نه ادامه تحریم، اما اینکه آیا این قانون با هدفی که دارد منطقی است یا خیر بحث دیگری است. هر زمان که ۴۰۱ یا ۵۰۱ به تعهدات خود عمل کند، ما هم به اجرای تعهدات خود بازمی‌گردیم و هیچ مانعی در این مسیر نخواهیم داشت».

در یک جنگ تمام‌عیار اقتصادی هستیم

رئیس‌جمهور همچنین درباره نقش مدیران و تحریم‌ها در وضعیت امروز کشور عنوان کرد: «مشکلات در کشور ما عوامل متعددی دارد که برخی از آنها ساختاری و مربوط به سال‌ها قبل است که باید حل‌وفصل شود. امروز مدیریتی حاکم است که در سال‌های ۹۴ و ۹۵ نیز روی کار بوده است؛ یعنی مدیر امروز آن روز نیز روی کار بوده است، اما چرا در آن سال‌ها ثبات اقتصادی داشتیم و تورم و رکود نداشت؟ باید به آن تاکید بر اینکه امروز در تحریم نیستیم؛ خطا نکند؛ بلکه در یک جنگ تمام‌عیار اقتصادی هستیم که در دنیا و تاریخ کم‌نظیر

شرق: «مقام معظم رهبری با تمدید مهلت بررسی لوابح «FATF» در مجمع تشخیص مصلحت نظام موافقت کرده است»؛ این خبر را لعیا جنیدی، معاون حقوقی رئیس‌جمهور، داده است، اما اصولگرایان در مجلس و مجمع تشخیص مصلحت نظام معتقدند امکان بررسی مجدد این لوابح وجود ندارد. این در حالی است که اگر در آینده نزدیک شاهد بازگشت آمریکا به برجام و رفع تحریم‌ها باشیم، برای ازسرگیری مرادوات مالی و تجاری نیازمند پیوستن ایران به گروه ویژه اقدام مالی و خروج ایران از لیست سیاه آن هستیم. لازمه این اتفاق تصویب لوابح چهارگانه FATF است که لوابح سی‌اف‌تی و پالرمو در مجمع تشخیص مصلحت نظام بلاکلیف باقی مانده‌اند.

لعیا جنیدی در گفت‌وگویی در پاسخ به این پرسش که در این نامه از مقام معظم رهبری چه خواسته‌ای مطرح شده است، اظهار کرد: در این نامه همراه با ارائه توضیحات حقوقی برای توضیح دادن برخی دغدغه‌های اعضای محترم مجمع و تبیین برنامه اقدام فعلی و برخی تحولات از جمله اصلاحیه برخی از توصیه‌های گروه اقدام، درخواست تمدید مدت رسیدگی به لوابح باقی‌مانده مربوط به معاهدات به عمل آمد که ایشان ضمن موافقت، موضوع را به مجمع محترم ارجاع دادند.

با توجه به سخنان لعیا جنیدی باید منتظر رسیدگی مجدد این لوابح بود اما این خبر مطلوب اصولگرایان و مدافعان عدم رفع تحریم‌ها در مجلس نبوده است.

یعقوب رضازاده، یک عضو هیئت‌رئسه کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، با بیان اینکه هنوز خبری درباره موافقت مقام معظم رهبری با درخواست دولت برای تمدید مهلت بررسی لوابح FATF در مجمع تشخیص مصلحت نظام نشنیده، گفت بعید است رهبر انقلاب با این موضوع موافقت کنند. او را واکشت به انتشار اخباری درباره موافقت مقام معظم رهبری با درخواست دولت برای تمدید مهلت بررسی لوابح FATF در مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: آخرین جلسه کمیسیون امنیت